

De nieuwe staatshervorming levert Brussel heel wat kansen

Adelheid Byttebier

Wanneer de Lambermontakkoorden gestemd geraken, dan gaat ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heel wat veranderen. Deze staatshervorming heeft immers voor het eerst een eigen Brussels luik dat het resultaat is van eigen Brusselse onderhandelingen. Dit alleen al toont aan dat, na amper een decennium eigen hoofdstedelijk gewest, een duidelijke maturiteit gegroeid is. Samen hebben Nederlandstalige en Franstalige Brusselaars oplossingen gezocht en gevonden voor een beter functioneren en financieren van de instellingen.

Het betreft niet enkel de vertegenwoordiging van Nederlandstaligen en Franstaligen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, maar verbetert eveneens de financiering van de Vlaamse en Franse gemeenschapscommissies in Brussel, en voert garanties in voor een Nederlandstalige vertegenwoordiging in de politieraden en de schepencolleges van de 19 Brusselse gemeenten. Onze eigen tekening van de Brusselse vertegenwoordiging was eigenlijk eenvoudiger en de financiering niet geregeld door blinde giften. Maar er is nu beslist wat op dit ogenblik mogelijk was en de kans wordt geboden om nu zelf meer verantwoordelijkheid op te nemen met meer financiële ademruimte. Voorwaar een goede basis voor een beter beleid.

Naar alle verwachtingen zal deze zomer de 'staatshervorming 2001' effectief in de Kamer en de Senaat zijn gestemd. Met dat groen licht voor de Lambermont-akkoorden zal ook het Lombard-akkoord van 29 april 2001 omgezet zijn in wetteksten. Dit laatste akkoord legt de vertegenwoordiging van Nederlandstaligen en Franstaligen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad vast, verbetert de financiering van de Vlaamse en Franse gemeenschapscommissies in Brussel, en voert garanties in voor een Nederlandstalige vertegenwoordiging in de politieraden en de schepencolleges van de 19 Brusselse gemeenten.

De Brusselse Commissie voor de Staatshervorming, het kleine broertje van de federale Commissie, werd, na een jaar inactiviteit, op 17 april terug opgestart. Als onderhandelingsplaats werd Hertoginnedal gekozen. Sommigen hadden blijkbaar gehoopt snel te kunnen komen tot een Brussels akkoord van Hertoginnedal. De onderhandelingen werden dan ook met veel poeha en met dito persaandacht aangekondigd.

Het liep echter al snel mis, toen de voorzitter, Ducarme, er in zijn inleiding reeds van uit ging dat er een blijvende én verhoogde dotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de twee Gemeenschapscommissies zou komen. Nochtans staat in het Brussels regeerakkoord letterlijk dat enkel voor de jaren 2000 en 2001 een extra dotatie voorzien wordt. De houding van de Nederlandstalige onderhandelaars hierover, was ook duidelijk: een blijvende dotatie voor de gemeenschapscommissies, met als doel het lenigen van de financiële nood van de Franse Gemeenschapscommissie, en zeker een verhoging van die dotatie, was een te onderhandelen materie en geen vast uitgangspunt.

Van hun kant, waren de Franstalige onderhandelaars geërgerd door de, voor de pers geuite, eisen van Vlaamse politici voor een gegarandeerde Nederlandstalige vertegenwoordiging in de gemeenten. Voor het gemak spraken pers én Franstalige collega's over één Vlaams front. Wie aandachtig luisterde, had echter niet enkel het geschreeuw van voornamelijk CVP-mandatarissen gehoord, maar evengoed de gematigde stellingnames van de VLD- en AGALEV-onderhandelaars. Deze laatsten erkenden wel het probleem van de ondervertegenwoordiging van Nederlandstaligen in gemeenteraden en schepencolleges, maar trokken naar de onderhandelingen om eerst binnen het kader van het Brussels regeerakkoord oplossingen te vinden voor de gewestelijke vertegenwoordiging.

Door reeds in de eerste ronde van de onderhandelingen eisen naar voor te brengen die niet in het Brusselse regeerakkoord waren voorzien, bereikte men wat kon worden voorzien: de opschorting van de gesprekken.

De onderhandelaars gingen, na een publieke dooi op de VRT en de RTBF, zondag 22 april, terug naar hun vertrouwde stek vlakbij Manneken Pis: het gebouw van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad in de Lombardstraat. Het is hier dat het meeste werk werd geleverd. Een week later lag het protocol op tafel met een heel gamma aan afspraken :

- In het Brussels Parlement komt er een **gegarandeerde vertegenwoordiging** van 17 Nederlandstaligen. Deze gegarandeerde vertegenwoordiging is nodig om de hoge werkdruk van de Nederlandstalige fracties te kunnen verminderen. Om het evenwicht te bewaren wordt ook het aantal Franstalige raadsleden verhoogd. Het totaal aantal raadsleden wordt hiermee op 89 gebracht.
- Een **blokkering van de instellingen** op Brussels hoofdstedelijk vlak wordt tegengegaan met verschillende technieken:
  - De Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt aangevuld met 5 leden, die over de lijsten worden verdeeld volgens de verkiezingsresultaten van de Vlaamse Raad. Zij worden in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad ingeschakeld indien binnen de 17 Nederlandstalige Brusselse raadsleden geen democratische meerderheid kan worden gevormd.
  - Apparentering van verschillende lijsten binnen één taalgroep wordt mogelijk, zodat onder democratische lijsten geen reststemmen verloren gaan en zo mogelijk één zetel van het Vlaams Blok weggehouden wordt.
  - De bestaande dubbele meerderheid, een meerderheid bij zowel N als F nodig in de bicommunautaire sector en bij de internationale verdragen, wordt versoepeld bij een crisissituatie. Dan is nog slechts twee maal één derde meerderheid N en F nodig.
- De **financiering van de gemeenschapscommissies** (CoCof en VGC) vanuit de gewestelijke begroting, wordt blijvend verder gezet met één miljard (80-20 verdeling F-N). Dit bedrag wordt nog verdubbeld door een extra dotatie van de federale overheid.
- In het Lambermontakkoord is voorzien in de **overheveling van de gemeentewet** van het federale niveau naar de gewesten. Het Lombardakkoord bepaalt dat elke wijziging van de gemeentewet in Brussel slechts mogelijk is mits aanvaarding door een meerderheid in beide taalgroepen.
- In de **Brusselse gemeenten** moet het bestuur verplicht bestaan uit minstens 1 Nederlandstalige schepen (of OCMW-voorzitter), wanneer minstens één Nederlandstalige de voordrachtsakte van de burgemeester ondertekend heeft. De federale overheid geeft het Brussels **gemeentefonds een dotatie** van één miljard die volgens de gangbare verdeelsleutel de gemeenten met zo een bicommunautair bestuur toekomen.
- In de zes **politieraden** die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt, wordt een minimumvertegenwoordiging van Nederlandstaligen vastgelegd van 2, 3 of 4, naargelang de grootte van de zone, met een totaal van 19 Nederlandstalige raadsleden in heel het gewest.
- In de Vlaamse Raad komen **6 rechtstreeks verkozen Brusselse Vlamingen**.

Dit akkoord is niet volledig zoals wij dat wensten. Zo hadden wij de Nederlandstalige vertegenwoordiging veel eenvoudiger gezien: 15 Vlaamse Brusselaars in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, en 6 Brusselse Vlamingen, samen gekozen op een Brusselse lijst en elkaar ontmoetend (15 + 6) in de VGC. Ook geloven wij eerder in een fundamentele herfinanciering van het hoofdstedelijk gewest, door een hervorming van de personenbelasting, zodanig dat ook de pendelaars financieel in Brussel bijdragen.

Verder zijn er nog een aantal bedenkingen te maken voor de toekomst:

1. Met dit akkoord wordt de dynamiek in de mono-communautaire sectoren bevorderd. Het is aan de Vlaamse en Franse gemeenschapscommissies (VGC en CoCoF) om de Nederlandstalige en Franstalige sectoren nu zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen.
2. Het extra geld voor onze gemeenten is een goede zaak. We moeten dit echter ook aangrijpen als een kans om de discussie aan te gaan over de doorzichtigheid van de gemeentelijke financiën en geldstromen.
3. Door de rechtstreekse verkiezing van 6 Brusselaars in het Vlaams Parlement, zetelen zij niet langer in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en ook niet in de VGC. Het worden Brusselaars die in het Vlaams Parlement mee over Brussel gaan beslissen (denk maar aan de gratis abonnementen

voor senioren voor De Lijn) zonder dat zij nog met Franstaligen het debat aangaan. Voorwaar een breuk – en dus een brug te maken.

4. De financiële injectie die nu gegeven wordt aan de sociale sector, de VGC en de CoCoF, laat de bicommunautaire sector op veel manieren in de kou staan. We moeten een signaal geven dat ook die sociale sector voor ons belangrijk is.

Dit alles neemt niet weg dat het eindresultaat indrukwekkend is. Door de gegarandeerde vertegenwoordiging op gewestniveau, zullen de Nederlandstalige fracties in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad beter hun werk kunnen doen. Extreem rechts ziet haar kans verkeken om onze instellingen te kunnen blokkeren. De sociale sectoren (onderwijs, welzijn, cultuur) krijgen met dit akkoord de kans om financieel op adem te komen. De drie aandachtspunten uit het Brussels regeerakkoord zijn hiermee volledig afgerond.

Als er met de onderhandelingen in de Brusselse Costa één zaak is bewezen, is het dat Nederlandstalige en Franstalige politici in Brussel samen knopen kunnen doorhakken om dit gewest en haar instellingen beter te laten werken. Sinds het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met de staatshervorming van 1989 haar eigen beleid kan voeren, waait er een nieuwe wind door Brussel. Eindelijk draait het eerste waterzuiveringsstation, worden wijken volop geherwaardeerd, kunnen kantoren niet meer zomaar en overal ingeplant worden.

Dit wil niet zeggen dat er geen werk meer aan de winkel zou zijn. Zo mogen we, nu we als Nederlandstalige minderheid in Brussel meer garanties hebben gekregen, er niet aan voorbijgaan dat nog heel wat mensen in Brussel van politieke rechten verstoken blijven. We moeten blijven opkomen voor de participatie van alle Brusselaars, met stemrecht voor iedereen, om zo de ware diversiteit van Brussel eer aan te doen.

Bio

Adelheid Byttebier werd verkozen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad op 13 juni 1999. Zij is SPA-Agalev fractievoorzitster en zetelt in de meerderheid met de CVP en VLD-VU-O fractie aan Nederlandstalige kant en de PRL-FDF en PS-fractie aan Franse kant. Adelheid volgde in de vorige legislatuur als studiemedewerkster voor Agalev het dossier staatshervorming en neemt sinds 1999 deel aan Brusselse besprekingen over o.m. de Nederlandstalige vertegenwoordiging, de 'Brusselse Costa' genaamd.